

УДК 677.017

АВТОМАТИЗОВАНА СКАНУЮЧА СИСТЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОВЕРХНЕВОЇ ГУСТИНИ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

С.М. Лісовець, кандидат технічних наук

Київський національний університет технологій та дизайну

С.В. Барилко, кандидат технічних наук

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: автоматизація, акустичні коливання, поверхнева густина, скануюча система, текстильний матеріал.

Текстильні матеріали, до яких відносяться різноманітні тканини, трикотаж і неткані матеріали, є невід'ємною частиною сучасного життя. Якість виготовлення таких матеріалів напряму впливає на якість життя сучасної людини. Текстильні матеріали мають багато властивостей, однією з яких є їх поверхнева густина (інша назва – поверхнева щільність). Класичний метод визначення поверхневої густини – це зважування зразка з подальшим обчисленням співвідношення маси і площі такого зразка[1]. Його недоліки – необхідність отримання зразка текстильного матеріалу, низька продуктивність, повна неможливість автоматизації процесу визначення поверхневої густини, суттєва залежність від температури і відносної вологості навколишнього повітря. Більш досконалі методи визначення поверхневої густини текстильних матеріалів – акустичні. Один з таких методів – амплітудно-фазовий метод – ґрунтується на вимірюванні амплітудно-фазових співвідношень між випроміненими в напрямі текстильного матеріалу і прийнятими акустичними коливаннями (які відбилися від поверхні такого матеріалу і/або пройшли такий матеріал). До того ж, такий метод дозволяє врахувати наявність в текстильному матеріалі наскрізних пор, тобто його пористість[2].

Поверхнева густина текстильних матеріалів може суттєво відрізнятися в різних місцях таких матеріалів. Наприклад, типова ширина тканин може становити від 35...50 до (260...3000) см при довжині до (120...150) м і більше. Акустичні методи вимірювання зазвичай передбачають формування акустичного пучка, типовий діаметр плями якого при падінні акустичних хвиль перпендикулярно до поверхні текстильного матеріалу (в залежності від типу і розмірів електроакустичних перетворювачів) становить (1,5...5,0) см. Вимірювання поверхневої густини в будь-якій точці текстильного матеріалу передбачає знаходження в тій же самій точці випромінюючих/приймаючих електроакустичних перетворювачів, що вимагає виконання автоматизації процесу вимірювання. Для такої автоматизації пропонується скануюча система, схема якої наведена на рис. 1. Тут 1 – текстильний матеріал; 2 – валок; 3 – напрямна по координаті X; 4 – напрямна по координаті Y; 5 – електроакустичний перетворювач.

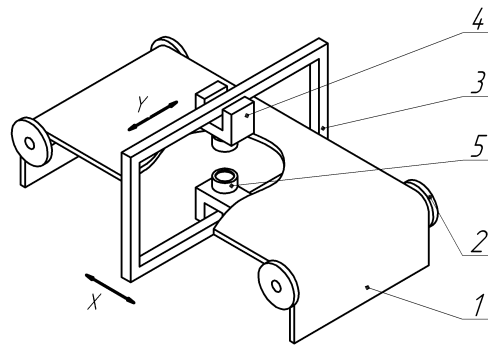

Рисунок 1 – Схема автоматизованої скануючої системи

Існуючі засоби позиціонування, які можна використати для позиціонування електроакустичних перетворювачів 5, переважно призначені для станків з ЧПК і мають надлишкову точність і високу вартість. Вони потребують спеціалізованих контролерів і драйверів, працюють переважно із спеціалізованим програмним забезпеченням. Тому доцільно проектувати скануючу систему приблизно за такою схемою (див. рис. 2).

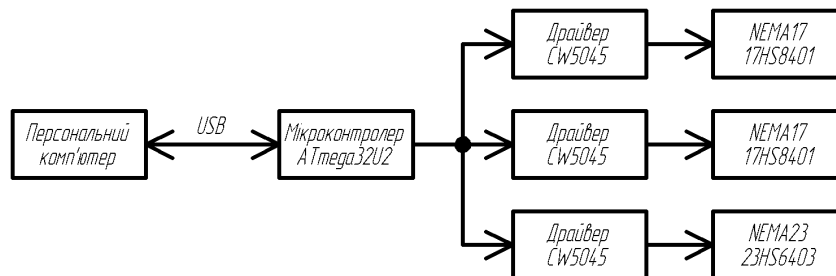

Рисунок 2 – Схема проектування скануючої системи

Для керування положенням напрямних по координаті X (одна верхня і одна нижня) і координаті Y можна застосувати зубчатий пасовий привід разом з кроковими двигунами типу NEMA17 (для X-напрямої) і NEMA23 (для Y-напрямої) – наприклад, 17HS8401 і 23HS6403 відповідно. Безпосереднє керування такими кроковими двигунами можна здійснювати від драйверів CW5045. А керування драйверами CW5045 – від мікроконтролера ATmega32U2, який може здійснювати обмін даними з персональним комп'ютером через інтерфейс USB. Програмне забезпечення для скануючої системи може бути розроблено самостійно – наприклад, на мові програмування C#.

Список використаних джерел

1. Материалы текстильные. Ткани, нетканые полотна и штучные изделия. Методы определения линейных размеров, линейной и поверхностной плотностей : ГОСТ 3811–72 (ИСО 3932-76, ИСО 3933-76, ИСО 3801-77). – [Введ. 1973-01-01]. – М. : Издательство стандартов, 1973. – 16 с. – (Межгосударственный стандарт).
2. Здоренко В.Г. Застосування фазового та амплітудно-фазового акустичних методів для автоматизованого контролювання поверхневої щільності текстильних матеріалів / В.Г. Здоренко, С.В. Барилко, С.М. Лісовець, Д.О. Шипко, Ю.О. Дерій // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2019. – № 2 (114). – С. 86–94.